

İSVİÇRE'DE YAŞAYAN TÜRK ÇOCUKLARININ TÜRKÇE DİL KAZANIMININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Mustafa DAMAR*

Esra ÖMEROĞLU**

Özet

İsviçre'de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımlarının cinsiyete, anne babanın İsviçre'de kalış süresine, kardeş sayısına ve doğum sırasına göre farklılık gösterip göstermediği araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

İsviçre'nin Zürih, Basel, St. Gallen, Aargau kantonlarında yaşayan ve Türk anasınflarına devam eden altı yaş Türk çocukları araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın evreninde bulunan ve Türk ana sınıflarına devam eden altı yaş Türk çocuğu sayısının fazla olmaması nedeniyle evreni oluşturan çocukların tamamı örnekleme dahil edilmiştir. Örnekleme 106 çocuk oluşturmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımlarını belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen Türkçe Dil Etkinlikleri Gözlem Formu (TDEGF) kullanılmıştır. TDEGF dil bilim çalışma alanları göz önünde bulundurularak; sentaktik (dizin bilgisi), semantik (anlam bilgisi), fonolojik (ses bilgisi), morfolojik (biçim bilgisi) alanlar olmak üzere dört bölüm ve 72 maddeden oluşmuştur. TDEGF hakkında uzman ve öğretmen görüşlerinin alınmasını takiben ön uygulama yapılmıştır. Ayrıca, evren ve örneklem grubu çocukların öğretmenlerine yönelik Türkçe dil etkinlikleri eğitim programı hazırlanmış ve öğretmenler hizmet içi eğitime alınmıştır.

Hizmet içi eğitiminden sonra öğretmenler eğitim programını sınıflarında uygulamıştır. Uygulamalar videoya kayıt edilmiştir. Video kayıtları izlenerek 106 çocuk için ayrı ayrı Türkçe dili etkinlikleri gözlem formu doldurulmuştur. Daha sonra toplanan verilerin analizleri yapılmıştır.

TDEGF'nun alt boyutlarından elde edilen puanların çocukların cinsiyetine, anne babanın İsviçre'de kalış süresine, kardeş sayısına ve doğum sırasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için ise cinsiyet değişkeninde t değerleri hesaplanmış diğer değişkenlerde ise her bir alt boyutta ve toplam puanlar üzerinde tek yönlü varyans analizi(One-Way ANOVA) uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda; İsviçre'de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımlarının cinsiyete, anne babanın İsviçre'de kalış süresine, kardeş sayısına ve doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İsviçre, Türkçe dil etkinlikleri, hikaye öncesi etkinlikler, hikaye anlatma, hikaye sonrası etkinlikler, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının dil kazanımı, okul öncesi eğitim

* Dr.; Millî Eğitim Bakanlığı, Müsteşarlık Şube Müdürü

** Prof. Dr.; Gazi Üniversitesi, Meslekî Eğitim Fakültesi

Giriş

İsviçre çok dilli ve çok kültürlü bir ülkedir. İsviçre’de yaşayan Türk çocuklarının topluma uyumlarında sorunlarla karşılaşmakta ve akademik başarılarında olumsuzluklar yaşanmaktadır. Gerek uyumla ilgili yaşanan sorunların gerekse akademik başarısızlıkların nedenlerinden biri olarak; okul öncesi dönemde çocuklara anne ve baba tarafından yeteri kadar Türkçe’nin öğretilmemiş olması sayılabilir.

Diğer ülkelerde olduğu gibi İsviçre’de yaşayan Türk çocuklarının İsviçre’de eğitim görmelerinden dolayı, ailede konuşulan dil ile okulda konuşulan dil farklıdır. Ailede çoğunlukla Türkçe konuşulmakta iken okulda konuşulan dil kantondan kantona farklılık göstererek Almanca, Fransızca ya da İtalyanca olabilmektedir. Ailenin sosyo-ekonomik yapısı, dil yetersizliği gibi etkenler nedeniyle çocuklar, Türkçe’yi yeterli seviyede öğrenemedikleri için okulda konuşulan ikinci dili öğrenmekte de zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Anadil Türkçe’ye ve okulda konuşulan dile yeteri kadar hakim olamamanın doğal sonucu olarak Türk çocuklarının akademik başarıları bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.

Türkçe’nin yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına aileleri ve okul öncesi eğitim kurumları tarafından erken yaşta öğretilmesi, ikinci dilin daha kolay öğrenilmesini sağlar. Bu nedenle, yurt dışında yaşayan okul öncesi yaşlardaki Türk çocuklarının Türkçe dil kazanımları ve bu kazanımların gözlenmesi çok önemlidir.

İsviçre’de yaşayan Türk çocuklarının çeşitli eğitim kademelerinde yaşadıkları başarısızlıkları ortadan kaldırmak ve topluma uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla anadil Türkçe’yi okul öncesi dönemde öğrenmeleri önemlidir. Böylece Türkçe sayesinde bölgelerinde konuşulan ikinci dili daha kolay öğrenmeleri sağlanmış olacaktır.

Amaç

İsviçre’de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının Türkçe dil kazanımlarına çocukların cinsiyetlerinin, ailenin İsviçre’de kalış süresinin, kardeş sayısının ve çocukların doğum sırasının etkisinin incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmuştur.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. İsviçre’de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. İsviçre’de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımları ailenin İsviçre’de kalış süresine göre farklılık göstermekte midir?
3. İsviçre’de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımları kardeş sayısına göre farklılık göstermekte midir?
4. İsviçre’de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımları doğum sırasına göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Çalışma Grubu

İsviçre’nin Zürih, Basel, St. Gallen, Aargau kantonlarında yaşayan ve Türk okullarının anasınıflarına devam eden altı yaş Türk çocuklarından 106 çocuk çalışma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; çocuk ve ailesi hakkında bilgileri içeren kişisel bilgi formu ve altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımlarını belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından hazırlanan Türkçe Dil Etkinlikleri Gözlem Formu (TDEGF) kullanılmıştır. Çocukların kendisi ve ailesi hakkında bilgileri içeren kişisel bilgi formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çocuğa ait bilgiler, ikinci bölümde ise aileye ait bilgiler bulunmaktadır. Türkçe Dil Etkinlikleri Gözlem Formu, dil bilim çalışma alanları göz önünde bulundurularak; sentaktik (dizin bilgisi), semantik (anlam bilgisi), fonolojik (ses bilgisi), morfolojik (biçim bilgisi) alanlar olmak üzere dört bölüm ve 72 maddeden oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

TDEGF’na uygun olarak araştırmacı tarafından Türkçe Dil Etkinlikleri Eğitim Programı hazırlanmıştır. Eğitim Programı, Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili olarak geliştirilen gözlem formundaki maddelere ve okul öncesi eğitim programında yer alan hedef ve kazanılması beklenen davranışlara yönelik olarak, iki hafta boyunca ,haftada bir gün iki saat uygulanmak üzere hazırlanmıştır. İsviçre’de Türk anasınıflarında görev yapan dokuz sınıf öğretmeni beş günlük hizmet içi eğitime alınarak , eğitim programı anlatılmış ve uygulamalar yapılmıştır. Öğretmenlere yönelik yapılan hizmet içi eğitimin bitimini takip eden ilk bir ay içerisinde hizmet içi eğitime katılan dokuz öğretmen eğitim programını sınıflarında uygulamıştır. Sınıflardaki uygulamalar sırasında etkinlikler videoya kayıt edilmiştir. Video kayıtları, eğitim programı uygulandıktan hemen sonra çözümlenmeye gidilmiştir. Öncelikle her bir çocuk için bir dosya açılmış bu dosyada çocuk ve ailesi ile ilgili kişisel bilgiler yer almıştır. Ayrıca çocuğa ait TDEGF, video kayıtları izlenerek doldurulmuştur. Gözlem formunun doğru olarak doldurulabilmesi için video kaydındaki çocuğun konuşmasının tamamına ve beden diline dikkat edilmiştir. Ayrıca gözlem formundaki her bir davranışın video kaydı bulunan çocukta var olup olmadığına bakılmıştır. Var olan davranışlar “var”, yoksa “yok” şeklinde işaretlenmiştir. Herhangi bir madde ile ilgili davranış gözlenemediği takdirde “gözlenmedi” şeklinde not edilmiştir. Bu işlem 106 çocuk için tek tek yapılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlik

TDEGF’nun uygulanması sonucu ölçeğin; sentaks, semantik, fonolojik ve morfolojik alt boyutlarının her biri için açılımlayıcı (exploratory) ve doğrulayıcı (confirmatory) faktör analizleri yapılmıştır.

Analizler sonucu hesaplanan iç-tutarlılık katsayısı; Sentaks alt boyutta .75, Semantik alt boyutta .75, Fonolojik alt boyutta .92, Morfolojik alt boyutta .79 olarak bulunmuştur. TDEGF’na ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizinde; Sentaks alt boyutu uyum istatistiklerinde (Ki-kare = 89; Sd = 33; Ki-kare / Sd = 2.69; GFI = .94; CFI = .92; IFI = .93) sonuçları, Semantik alt boyutu uyum istatistiklerinde (Ki-kare = 167; Sd = 43; Ki-kare / Sd = 3.88; GFI = .92; CFI = .90; IFI = .90) sonuçları, Fonolojik alt boyutu uyum istatistiklerinde (Ki-kare = 226; Sd = 65; Ki-kare / Sd = 3.47; GFI = .98; CFI = 1.00; IFI = 1.00) sonuçları, Morfolojik alt boyutu uyum istatistiklerinde (Ki-kare = 226; Sd = 65; Ki-kare / Sd = 3.47; GFI = .98; CFI = 1.00; IFI = 1.00) sonuçları elde edilmiştir. Söz konusu alt boyutlarda t değerleri incelendiğinde, tüm değerlerin kritik değer olan 1.96’nın üzerinde olduğu görülmüştür. Buna göre elde edilen sonuçla-

rın tamamı açımlayıcı faktör analizi sonrasında ortaya koyulan tek boyutlu faktör yapısının doğrulandığı ve her alt boyutta bulunan her maddenin, söz konusu yapının güvenilir birer temsilcisi olduğu görülmüştür.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Verilerin analizinde kullanılan istatistikler aşağıda açıklanmıştır :

Çocuğun cinsiyeti, kardeş sayısı, doğum sırası ile anne ve babanın; İsviçre’de kalma sürelerine ilişkin dağılımlarını betimlemek amacıyla frekans ve yüzde kullanılmıştır.

TDEGF’nun alt boyutlarından elde edilen puanların güvenilirliğinin çocukların cinsiyet, doğum sırasına, kardeş sayılarına, ailenin İsviçre’de kalma sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek amacıyla, ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için cinsiyet değişkeninde t değerleri hesaplanmış diğer değişkenlerde ise her bir alt boyutta ve toplam puanlar üzerinde tek yönlü varyans analizi(One-Way ANOVA) uygulanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1’de araştırmaya alınan çocukların cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Alınan Çocukların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	N	%
Erkek	56	52,83
Kız	50	47,16
Toplam	106	100.00

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya toplam 106 çocuğun katıldığı, % 52,83’ünün erkek, % 47,16’sının kız çocuklardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Alınan Çocukların Cinsiyetlerine İlişkin t Değerleri, Serbestlik Dereceleri ve Anlamlılık Düzeyleri

ÖLÇEK ALT BOYUTLARI	T	SD	P
SENTAKS	.114	103	.909
SEMANTİK	1.225	104	.223
FONOLOJİK	.900	104	.370
MORFOLOJİK	.551	104	.582

Araştırmaya alınan çocukların cinsiyetlerinin dil gelişim puanlarında etkili olup olmadığına ilişkin t değerleri Tablo 2’de verilmiştir . Tablo 2 incelendiğinde sentaks alt boyutunda (t = .114 sd = p>.05), semantik alt boyutunda (t = 1.225 sd = p>.05), fonolojik alt boyutunda (t = .900 sd = p>.05) ve morfolojik alt boyutunda (t = .551 sd = p>.05) cinsiyetler arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Alınan Çocukların Anne Babalarının İsviçre’de Kalma Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları

ÖLÇEK ALT BOYUTLARI	ANNE					BABA					
	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER	SD	X	F	P	KARELER	SD	X	F	P
SENTAKS	Gruplararası	26.970	2	13.485	2.962	.056	1.210	2	.605	.126	.882
	Grup içi	464.420	102	4.553			490.180	102	4.806		
	Toplam	491.390	104				491.390	104			
SEMANTİK	Gruplararası	12.165	2	6.083	1.444	.241	5.039	2	2.519	.589	.557
	Grup içi	433.797	103	4.212			440.923	103	4.281		
	Toplam	445.962	105				445.962	105			
FONOLOJİK	Gruplararası	16.463	2	8.231	.545	.582	7.284	2	3.642	.240	.787
	Grup içi	1556.415	103	15.111			1565.594	103	15.200		
	Toplam	1572.877	105				1572.877	105			
MORFOLOJİK	Gruplararası	4.157	2	2.078	.477	.622	3.722	2	1.861	.427	.654
	Grup içi	448.683	103	4.356			449.118	103	4.360		
	Toplam	452.840	105				452.840	105			
TOPLAM	Gruplararası	73.533	2	36.767	.832	.438	4.409	2	2.204	.040	.952
	Grup içi	4507.800	102	44.194			4576.925	102	44.872		
	Toplam	4581.333	104				4581.333	104			

Tablo 3’de araştırmaya alınan çocukların annelerinin ve babalarının İsviçre’de kalma sürelerine göre ANOVA sonuçları incelendiğinde ; annelerin sentaks alt boyutunda ($F=2.962$ $p>.01$), babaların sentaks alt boyutunda ($F=.126$ $p>.01$); annelerin semantik alt boyutunda ($F=1.444$ $p>.01$), babaların semantik alt boyutunda ($F=.589$ $p>.01$); annelerin fonolojik alt boyutunda ($F=.545$ $p>.01$), babaların fonolojik alt boyutunda ($F=.240$ $p>.01$); annelerin morfolojik alt boyutunda ($F=.477$ $p>.01$), babaların morfolojik alt boyutunda ($F=.427$ $p>.01$); toplamda ise annelerin ($F=.832$ $p>.01$), babaların ($F=.040$ $p>.01$) olduğu görülmektedir. Buna göre, annelerin ve babaların İsviçre’de kalma sürelerinin çocukların dil kazanımlarında anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Alınan Çocukların Kardeş Sayılarına Göre ANOVA Sonuçları

ÖLÇEK ALT BOYUTLARI	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	SD	X	F	P
SENTAKS	Gruplararası	14.724	2	7.362	1.575	.212
	Grup içi	476.666	102	4.673		
	Toplam	491.390	104			
SEMANTİK	Gruplararası	2.065	2	1.033	.240	.787
	Grup içi	443.897	103	4.310		
	Toplam	445.962	105			
FONOLOJİK	Gruplararası	70.608	2	35.304	2.421	.094
	Grup içi	1502.270	103	14.585		
	Toplam	1572.877	105			
MORFOLOJİK	Gruplararası	1.724	2	.862	.197	.822
	Grup içi	451.116	103	4.380		
	Toplam	452.840	105			
TOPLAM	Gruplararası	88.659	2	44.329	1.006	.369
	Grup içi	4492.675	102	44.046		
	Toplam	4581.33	104			

Araştırmaya alınan çocukların kardeş sayılarının çocukların dil kazanımlarında farklılık yaratıp yaratmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları Tablo 4’da verilmiştir. Tablo incelendiğinde ; sentaks alt boyutunda ($F=1.575$ $p>.01$), semantik alt boyutunda ($F=.240$ $p>.01$), fonolojik alt boyutunda ($F=2.421$ $p>.01$), morfolojik alt boyutunda ($F=.197$ $p>.01$), toplamda ise ($F=1.006$ $p>.01$) olduğu görülmektedir. Buna göre, kardeş sayılarının çocukların dil kazanımlarında anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Alınan Çocukların Doğum Sıralarına Göre ANOVA Sonuçları

ÖLÇEK ALT BOYUTLARI	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	SD	X	F	P
SENTAKS	Gruplararası	5.118	2	2.559	.537	.586
	Grup içi	486.272	102	4.767		
	Toplam	491.390	104			
SEMANTİK	Gruplararası	.273	2	.136	.032	.969
	Grup içi	445.689	103	4.327		
	Toplam	445.962	105			
FONOLOJİK	Gruplararası	19.290	2	9.645	.639	.530
	Grup içi	1553.587	103	15.083		
	Toplam	1572.877	105			
MORFOLOJİK	Gruplararası	7.171	2	3.585	.829	.440
	Grup içi	445.669	103	4.327		
	Toplam	452.840	105			
TOPLAM	Gruplararası	22.724	2	11.362	.284	.776
	Grup içi	4558.610	102	44.692		
	Toplam	4581.333	104			

Araştırmaya alınan çocukların doğum sıralarının çocukların dil kazanımlarında farklılık yaratıp yaratmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde ; sentaks alt boyutunda ($F=.537$ $p>.01$), semantik alt boyutunda ($F=.032$ $p>.01$), fonolojik alt boyutunda ($F=.639$ $p>.01$), morfolojik alt boyutunda ($F=.829$ $p>.01$), toplamda ise ($F=.284$ $p>.01$), olduğu görülmektedir. Buna göre, doğum sıralarının çocukların dil kazanımlarında anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmektedir.

Elde edilen bulgular incelendiğinde bu alanda yapılan araştırma sonuçlarıyla uyumlu sonuçlar gösterdiği görülmektedir.

Yüksel (2003) tarafından; 30-47 aylar arasındaki çocukların, cinsiyet, yaş ve annenin eğitim durumuna bağlı olarak dil yapılarının anlamsal yönden değişiminin incelediği araştırma sonucunda; çocukların dil yapılarını anlamalarında ve sözcük dağarcıklarında cinsiyetin etkisi anlamlı bulunmamıştır. Tablo 2 incelendiğinde cinsiyetin çocukların dil puanları üzerinde etkili olmadığı görülebilir.

Literatürde dil gelişimiyle, kardeş sayısı, doğum sırası arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına baktığımızda aradaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Öztürk (1995)’ün yaptığı çalışmada, kardeş sayısına göre çocukların alıcı dil düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Aynı şekilde

Güler (2004) tarafından yapılan, 48-72 aylar arasındaki Türk çocuklarının alıcı dil yapıları ile ilgili araştırmada da , çocukların Alıcı Dil Kontrol Listesi'nin fiil kipleri, sıfatlar, zarflar, zamirler, cümle çeşitleri ve bağlaçlar alt bölümlerinden aldıkları puanların ortalamalarının kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı, her bir alt bölümde çocukların doğum sıralarına göre elde ettikleri puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Erdoğan, Şimşek-Bekir ve Erdoğan-Aras (2005) tarafından yapılan alt sosyo ekonomik bölgelerde ana sınıfına devam eden beş altı yaş grubundaki çocukların dil gelişim düzeylerinin incelendiği araştırmada, çocukların Descouedres'in Dil Testi (DLT), Peabody Resim-Kelime Testi (PRKT), Lügatçe ve Dil Testi (LDT) puanlarında cinsiyetin, kardeş sayısının, çocukların doğum sırasının etkisi anlamlı bulunmamıştır.

Yazıcı (1999) tarafından Almanya'da ve Türkiye'de ana okuluna devam eden 60-76 aylar arasındaki Türk çocuklarının dil gelişimi ile okuma olgunluğu arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada, Metropolitan Olgunluk Testi (MOT) okuma olgunluğu, sayı olgunluğu ve genel olgunluk puanlarını doğum sırasının etkilemediği sonucu bulunmuştur.

Reese ve Read (2000) yaptıkları araştırmada çocukların dil becerilerinde doğum sırasının etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Takate ve Goodz (1996) yaptıkları araştırmada, ilk ve ikinci doğum sırasına sahip çocukların telaffuzlarda, konuşma ve kelime hazinesi arasında önemli bir fark bulunmamıştır.

Yukarda verilen araştırma sonuçları, bu araştırmada ortaya konan İsviçre'de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının Türkçe dil kazanımlarına cinsiyetin, annelerin babaların İsviçre'de kalma sürelerinin, kardeş sayılarının ve çocukların doğum sıralarının etkisinin olmadığı sonucu ile paralellik göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarının yaşadıkları kantonda konuşulan dil; Almanca, Fransızca ya da İtalyanca gibi Türkçe'den farklı bir dil olduğu için ve ailede yeterince Türkçe konuşulmadığı için çocukların Türkçe dil gelişimlerinin istenilen seviyede olmadığı söylenebilir. Araştırma sonucunda; İsviçre'de yaşayan altı yaş Türk çocuklarının dil kazanımının cinsiyete, anne babanın İsviçre'de kalış süresine, kardeş sayısına ve doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda eğitimcilere, anne ve babalara şu önerilerde bulunulabilir:

1. Türkçe'nin yurt dışında yaşayan okul öncesi çocuklarına öğretilmesi için yurt dışında okul öncesi eğitimi öğretmenin MEB tarafından görevlendirilmesi sağlanabilir.
2. Yurt dışında Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri tarafından bulunan ülkenin eğitim kurumları bünyesinde veya ayrı olarak Türk ana sınıflarının açılması sağlanabilir. Bu ana sınıflarında Türk okul öncesi öğretmenleri görevlendirilebilir.
3. Anne babalar çocuklarına küçük yaştan itibaren Türkçe kitaplar okuyabilir, hikayeler anlatabilir, bildikleri tekerlemeleri, parmak oyunlarını, bilmece-leri okul öncesi çocuklarına öğretebilirler.

4. Çocuklarıyla doğduğu günden itibaren Türkçe konuşmaları konusunda anne babalar bilinçlendirilebilir.
5. Anne babalar çocuklarıyla birlikte Türk televizyon kanallarından uygun çocuk programlarını izlemeleri sağlanabilir.
6. Anne babaların yurt dışında uygulanan anne-baba eğitimi kapsamında çeşitli programlara katılmaları sağlanabilir.
7. Anne babaların buldukları ülkelerde Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri aracılığıyla çocuklarına Türkçe’nin öğretilmesi konusunda iş birliği yapmaları sağlanabilir.

Kaynakça

- DUTİLLEUL, M.B.; GILABERT, H.; DU SAUSSOÏS, N. (1998). **Les enfants d 4 a 6 ans a l’ecole maternelle**. Armand Colin-Bourrelier. Paris.
- EDK- Schweizerische Konferenz der Kantonalen Erziehungsdirektoren, (2001). **Contribution Suisse à la Base de Données “Eurybase-La Base De Données sur Les Systemes d’Enseignement en Europe**. IDES Information Dokumentatiton Erziehung Schweiz, Bern.
- ERDOĞAN, S; ŞİMŞEK-BEKİR, H; ERDOĞAN-ARAS, A.S. (2005). Alt Sosyoekonomik Bölgelerde Ana Sınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Grubundaki Çocukların Dil Gelişim Düzeylerine Bazı Faktörlerin Etkisinin İncelenmesi. Cukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt:14 Sayı:1.
- GÜLER, D. S. (2001). 4-5 ve 6 Yaş Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- KÜBLER, C. (2001). **Rapport National de la Suisse**. BIE-Bureau International d’Education, Bern.
- MAYER, B.; BARANDUN, U. (1999). **Le Systeme De Formation Du Canton De Berne**. Direction de L’instruction Publique du Canton de Bern.
- M.E.B.(2006). **Okulöncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)**, T.C.
- M.E.B. Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara
- ÖZTÜRK, H. (1995). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- YAZICI, Z. (1999). Almanya ve Türkiye’de Ana Okuluna Devam Eden 60-76 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Gelişimi ile Okuma Olgunluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- YÜKSEL, E. (2003). Eskişehirde Yaşayan 30-47 Aylar Arasındaki Çocukların Alıcı Dil Becerilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

EXAMINING THE EFFECTS OF SOME VARIABLES ON TURKISH CHILDREN'S TURKISH LANGUAGE ACQUISITIONS IN SWITZERLAND

Mustafa DAMAR*

Esra ÖMEROĞLU**

Abstract

Language acquisition in six-year-old Turkish children living in Switzerland varied with respect to sex, amount of time parents spent in Switzerland, number of siblings and birth order was also investigated.

The population of the study consisted of six-year-old Turkish children living in Switzerland's Zurich, Basel, St. Gallen and Aargau cantons and attending Turkish preschools. As the population size was reasonably small, all of the children in the population were admitted to the study sample. The study sample thus comprised 106 children.

Data was collected through the Turkish Language Activities Observation Form developed by the researcher to measure the language acquisition in six-year-old Turkish children. The form consisted of 72 items categorized into the four areas of linguistics; syntax (the study of grammatical arrangement of words in a sentence), semantics (the study of meaning), phonology (the study of the sound system), and morphology (the study of the internal structure of words). The form was piloted following expert and teacher comments. Additionally, a Turkish language activity training program was designed for the teachers of the students in the population and the sample, and teachers were given in-service training.

Following in-service training, teachers implemented the program in their classes. Turkish Language Activities Observation Forms were completed for each of the 106 children. The data was then analyzed.

The means and standard deviations of the scores obtained from the sub-dimensions of the form were computed with respect to the children's sex, amount of time their parents spent in Switzerland, number of siblings and birth order. In order to determine the difference with respect to the variables, the t values were computed for the variable of sex, and One-Way ANOVA was employed on all others and on the total scores.

The results showed that the language acquisition of six-year-old Turkish children living in Switzerland did not vary according to sex, amount of time their parents spent in Switzerland, number of siblings or birth order.

Key Words: Switzerland, Turkish language activities, pre-story activities, storytelling, post-story activities, language acquisition by Turkish children living abroad, preschool education

* Dr.; Ministry of National Education, Branch Manager of Undersecretary.

** Prof. Dr.; Gazi University, Faculty of Occupational Education.